

Sillijé, Annette (redactie) 'Waarborging van waarden. Over het samenspel van kwaliteitsmanagement en bedrijfsethiek', Koninklijke Van Gorcum, (reeks Management & Ethiek), Assen, 2002. ISBN 90 232 3783 85 (€ 18,50)

Nederland heeft de mond vol over 'normen en waarden'. Daarover praten is gemakkelijker dan er voor te zorgen dat mensen zich ook gedragen naar de gewenste normen en waarden. Gelukkig en terecht stijgt de laatste jaren de aandacht voor bedrijfsethiek.

Ethiek blijkt voor velen een moeilijk grijpbaar fenomeen te zijn. Bedrijven zijn er niet met het vaststellen van gedragscodes en het volgen van cursussen over ethische dilemma's. Dat helpt bijvoorbeeld niet bij de uitvoering van kwaliteitsmanagement. Kwaliteit is meer dan 'meten is weten', want het raakt de eigen waarden en normen.

Dit boek is een zoektocht naar de mogelijkheden om waarden in organisaties werkelijke te borgen en kwam tot stand na een eerste seminar (in 2000) over bedrijfsethiek en kwaliteitsmanagement, georganiseerd door het Netwerk Bedrijfsethiek Nederland en het Nederlandse Netwerk voor Kwaliteitsmanagement. Door de enthousiaste reacties geïnspireerd hebben de inleiders hun gedachten op papier verder uitgewerkt. De schrijflustige consultants willen inspireren tot verdere bewustwording, tot het invoeren van bedrijfsethiek en tot het bereiken van resultaten. Daarvoor zoeken zij steun in het kwaliteitsmanagement dat bekend is om zijn systematiek van kwaliteitsborging.

Voor de hoofdstukken over hoe persoonlijke normen en waarden een basis kunnen vormen voor de kwaliteitszorg en over de meerwaarde van kwaliteitsmanagement voor bedrijfsethiek getuigen van uitdagende en interessante inzichten. De andere stukken over de medewerkerstevredenheid, klantenethiek, maatschappelijke verantwoordelijkheid en financiële en operationele maatstaven van bedrijfsresultaten zijn misschien minder spannend, maar interessant genoeg.

Nadenken over ethiek, in plaats van roepen over waarden en normen, is voor iedereen nuttig. Het is goed om twee hoofdvormen van ethiek te kunnen onderscheiden: de ethiek die zich richt op het naleven van regels of beginse-len zonder rekening te houden met eventuele effecten en de doelethiek die zich richt op voorafgaande bezinning op het nut of het effect van handelen. Dat helpt niet alleen beter in het beoordelen van maatschappelijke discussies, maar is ook behulpzaam in het nadenken over het waarborgen van waarden en normen met betrekking tot arbeidsrisico's in organisaties.

Jaap de Jong

Onafgebroken lijkt de stroom boeken gericht op allerlei aspecten in het functioneren van organisaties en medewerkers. Tot opzienbarende of nieuwe inzichten leiden zulke boeken maar zelden. Dat er een geweldige markt voor zou zijn, is moeilijk voor te stellen, zeker gezien het grote aantal dubblures. Men kan zich nog voorstellen dat mensen het schrijven van zulke boeken leuk vinden. In ieder geval dwingt het de schrijver zijn opvattingen een keer uit te werken, hetgeen stimulerend is voor de eigen professionele ontwikkeling. Als opruimactie een korte bespreking van vier boeken.

Veel boeken over timemanagement geven vooral praktische methoden om het eigen werk beter te beheersen. In dit boek is daar veel minder aandacht voor. Hier gaat het erom dat men meer leert te luisteren naar de eigen innerlijke gids. Daarvoor is een kritisch zelfonderzoek nodig om te ontdekken wat werkelijk belangrijk is. Als hulpmiddel worden het enneagram en rationeel emotioneel management ingeroepen. Het enneagram krijgt ondertussen een bijna mythische betekenis als men ziet hoe het gebruikt wordt om de winnaar van Big Brother te voorspellen of de spanningen in de LPF-fractie te verklaren.

Horst, Frans van der, 'Persoonlijk tijdbeheer. Moment voor persoonlijk bezinning', Uitgeverij Nelissen, Soest, 2002, ISBN 90-244-0559-9 (€ 15,90)

Het boekje over functioneringsgesprekken is speciaal geschreven voor leidinggevend in de hulpverleningssector, maar is ook in andere sectoren toepasbaar. Tegen een zeer betaalbare prijs krijgt de lezer een algemeen, beetje schools en weinig diepgravend overzicht van aspecten rond functioneringsgesprekken. De ondertitel die verwijst naar het modieuze competentie management moet door de uitgever zijn toegevoegd, want het boek gaat er eigenlijk niet op in.

Nijssen, Andre M., 'Het professioneel voeren van functioneringsgesprekken. Een bijdrage aan het ontwikkelen van competenties', Uitgeverij Nelissen, (PR-reeks), 2002, ISBN 90-244-1619-1 (€ 12,90)

Duurder maar ook veel dikker zijn twee vertalingen van recente Amerikaanse boeken van auteurs met 'goeroe-pretenties'. Effectieve besluitvorming behandelt onderwerpen als het herkaderen van kwesties, kwantiteit en kwaliteit van keuzemogelijkheden, verstandige besluiten in onzekere situaties, gelardeerd met adviezen, praktijkvoorbeelden, analyse-instrumenten, vragenlijsten en case-studies.

Russo, J. Edward en Shoemaker, Paul H., 'Effectieve besluitvorming. Toepassingen, oplossingen en technieken van kritisch denken en goede besluitvorming', Uitgeverij Nieuwezijds, Amsterdam, 2002. ISBN 90-5712-1344 (€ 34,90)

Het boek over managementvaardigheden is bedoeld als loods en gids voor nieuwe managers, helpt om relationele vaardigheden te ontwikkelen waarvan de lezer ook thuis nut kan ondervinden en selecteert de volgens schrijfster meest inzichtelijke en bruikbare management-theorieën. In dit soort boeken blijven de cultuurverschillen tussen Amerika en Nederland zich echter altijd wreken, hoe genuanceerd de schrijfster ook is over het managen van culturele diversiteit. Caproni, Paula J., 'Managementvaardigheden', Uitgeverij Nieuwezijds, Amsterdam, 2002. ISBN 90-5712-1271 (€ 34,90)

